

KLASA VI

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII

Rok szkolny – 2024/25
Nauczyciel – Aneta Kowalska

I. Wymagania edukacyjne

PIERWSZE PÓLROCZE

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocenę dopuszczającą otrzymasz, jeśli potrafisz:	Ocenę dostateczną otrzymasz, jeśli potrafisz:	Ocenę dobrą otrzymasz, jeśli potrafisz:	Ocenę bardzo dobrą otrzymasz, jeśli potrafisz:	Ocenę celującą otrzymasz, jeśli potrafisz:
NARODZINY NOWOŻYTNEGO ŚWIATA				
– wskazać na mapie Indie, Amerykę – podać przykłady towarów sprowadzanych z Indii (przyprawy, jedwab) – wymienić Krzysztofa Kolumba jako odkrywcę Ameryki – podać rok odkrycia Ameryki (1492 r.) i określić, w którym wieku doszło do tego wydarzenia – wymienić nazwy rdzennych ludów Ameryki (Majowie, Aztekowie i Inkowie) – przy pomocy nauczyciela posługiwać się terminami: <i>Stary Świat</i>, <i>Nowy Świat</i> – podać przykłady towarów, które przewożono między Ameryką a Europą – zaznaczyć na osi czasu epokę renesansu – wymienić Jana Gutenberga jako wynalazcę druku	– wymienić nowości w technice żeglarskiej, które umożliwiły dalekomorskie wyprawy – poprawnie posługiwać się terminami: <i>karawela</i>, <i>kompas</i> – podać lata pierwszej wyprawy dookoła Ziemi (1519–1522 r.) i określić, w którym wieku doszło do tego wydarzenia – wskazać Ferdynanda Magellana jako dowódcę wyprawy dookoła świata i przedstawić jej znaczenie – poprawnie posługiwać się terminem: <i>cywilizacje prekolumbijskie</i> – wskazać na mapie tereny zamieszkałe przez Majów, Azteków i Inków – wymienić dokonania rdzennych ludów Ameryki – przedstawić po jednym pozytywnym i negatywnym skutku wielkich odkryć geograficznych	– podać przyczyny wielkich odkryć geograficznych – wskazać na mapie trasy najważniejszych wypraw przełomu XV i XVI w. oraz wymienić ich dowódców (Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Vasco da Gama, Bartłomiej Diaz) – poprawnie posługiwać się terminem: <i>tubylec</i> – wyjaśnić, dlaczego ludność tubylczą Ameryki nazwano Indianami – poprawnie posługiwać się terminami: <i>kolonia</i>, <i>niewolnik</i>, <i>plantacja</i> – przedstawić politykę Hiszpanów i Portugalczyków w Nowym Świecie – wytłumaczyć przyczyny przewagi Europejczyków nad tubylczą ludnością Ameryki	– wyjaśnić przyczyny poszukiwania morskiej drogi do Indii – podać i zaznaczyć na osi czasu daty wypraw Bartłomieja Diaza i Vasco da Gamy – poprawnie posługiwać się terminem: <i>astrolabium</i> – wyjaśnić, dlaczego Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan skierowali swoje wyprawy drogą na zachód – przedstawić pozytywne i negatywne skutki wielkich odkryć geograficznych – poprawnie posługiwać się terminem: <i>konkwistador</i> – opisać działalność konkwistadorów i wymienić najbardziej znanych konkwistadorów (Hernán Cortez, Francisco Pizarro) – wyjaśnić wpływ wynalezienia druku na rozprzestrzenianie się idei renesansu	– tłumaczyć pochodzenie nazwy Ameryka – wskazać związek między wynalazkami z dziedziny żeglugi a podejmowaniem dalekich wypraw morskich – przedstawić zmiany w życiu ludzi w wyniku odkryć geograficznych – wymienić na podstawie mapy nazwy współczesnych państw położonych na obszarach dawniej zamieszkiwanych przez cywilizacje prekolumbijskie – wskazać Erazma z Rotterdamu jako wybitnego humanistę i przedstawić jego poglądy – porównać pracę kopisty z pracą w średniowiecznej drukarni – poprawnie posługiwać się terminem: <i>perspektywa</i> – podać przykłady dzieł, w których zastosowano perspektywę

– wskazać Leonarda da Vinci jako człowieka renesansu i określić dwie–trzy dziedziny jego zainteresowań – wskazać Włochy jako kolebkę renesansu, – wymienić Leonarda da Vinci i Michała Anioła jako wybitnych twórców włoskiego odrodzenia – wskazać wystąpienie Marcina Lutra jako początek reformacji – poprawnie posługiwać się terminem: <i>odpust</i> – wymienić wyznania protestanckie – poprawnie posługiwać się terminem: <i>sobór</i> – przy pomocy nauczyciela przedstawić przyczyny zwołania soboru w Trydencie – wskazać zakon jezuitów jako instytucję powołaną do walki z reformacją – obliczyć, jak długo obradował sobór trydencki i zaznaczyć to na osi czasu (daty podane przez nauczyciela)	– wskazać odkrycie Ameryki jako początek epoki nowożytnej – poprawnie posługiwać się terminem: <i>renesans</i>, – podać czas trwania epoki renesansu – przedstawić ideał człowieka w epoce odrodzenia i wyjaśnić termin: <i>człowiek renesansu</i> – opisać dokonania Leonarda da Vinci i uzasadnić słuszność twierdzenia, że był on człowiekiem renesansu – wyjaśnić, w czym przejawiała się renesansowa radość życia – poprawnie posługiwać się terminem: <i>mecenat</i> – wymienić wybitnych twórców epoki odrodzenia i podać przykłady ich dzieł – poprawnie posługiwać się terminami: <i>reformacja, protestanci</i> – określić początek reformacji (1517 r.) i zaznaczyć tę datę na osi czasu – wskazać sprzedaż odpustów jako jedną z przyczyn reformacji – scharakteryzować wyznania protestanckie i podaje ich założycieli – poprawnie posługiwać się terminami: <i>kontrreformacja, seminarium duchowne</i> – przedstawić zadania seminariów duchownych w dobie kontrreformacji – wyjaśnić cel założenia zakonu jezuitów	– opowiedzieć o sytuacji niewolników na plantacjach w Ameryce – wyjaśnić, w jaki sposób w Ameryce pojawiła się ludność afrykańska – poprawnie posługiwać się terminami: <i>antykwizm, humanizm</i> – scharakteryzować epokę renesansu – wyjaśnić nazwę nowej epoki – scharakteryzować sztukę renesansową, wskazując główne motywy podejmowane przez twórców, – poprawnie posługiwać się terminem: <i>fresk</i>, - podać przykład dzieła wykonanego tą techniką – poprawnie posługiwać się terminami: <i>pastor, celibat, zbór</i> – wskazać objawy kryzysu w Kościele katolickim jako przyczynę reformacji – przedstawić skutki reformacji – przedstawić postanowienia soboru trydenckiego – poprawnie posługiwać się terminami: <i>heretyk, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych</i> – wyjaśnić cel utworzenia inkwizycji i indeksu ksiąg zakazanych	– przedstawić poglądy humanistów – poprawnie posługiwać się terminami: <i>attyka, arkada, kopuła</i> do opisu budowli renesansowych – scharakteryzować poglądy Marcina Lutra – opisać postanowienia pokoju w Augsburgu (1555 r.) i wyjaśnić zasadę <i>czyj kraj, tego religia</i> – przedstawić na mapie podział religijny Europy – scharakteryzować działalność zakonu jezuitów – przedstawić zasady obowiązujące jezuitów	– scharakteryzować poglądy głoszone przez Jana Kalwina – wskazać zmiany wprowadzone w liturgii protestanckiej – przedstawić przyczyny wybuchu wojny trzydziestoletniej – podać datę podpisania pokoju westfalskiego (1648 r.) i jego najważniejsze postanowienia
--	--	---	---	---

	– wymienić Ignacego Loyolę jako założyciela zakonu jezuitów			
W RZECZYPOSPOLITEJ SZLACHECKIEJ				
– poprawnie posługiwać się terminami: <i>szlachta, herb, szabla</i> – przedstawić prawa szlachty odziedziczone po rycerskich przodkach – wymienić zajęcia szlachty – wskazać na ilustracji postać szlachcica – poprawnie posługiwać się terminami: <i>folwark, dwór</i> – na podstawie ilustracji z podręcznika wymienić elementy wchodzące w skład folwarku szlacheckiego – opisać zajęcia chłopów i mieszczan – wymienić ostatnich władców z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta Augusta – podać i zaznaczyć na osi czasu datę hołdu pruskiego (1525 r.), określić wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – wskazać na obrazie Jana Matejki <i>Hołd pruski</i> postaci Zygmunta Starego i Albrechta Hohenzollerna – wymienić Mikołaja Kopernika jako twórcę teorii heliocentrycznej	– poprawnie posługiwać się terminami: <i>demokracja szlachecka, przywilej, magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa, gołota</i> – wymienić izby sejmu walnego – przedstawić różnicowanie stanu szlacheckiego – wyjaśnić funkcjonowanie zasady <i>liberum veto</i> – poprawnie posługiwać się terminami: <i>splaw wiślany, szkuta, spichlerz, pańszczyzna</i> – przedstawić gospodarczą działalność szlachty – wskazać na mapie Pomorze Gdańskie i najważniejsze porty położone nad Wisłą – wymienić towary wywożone z Polski i sprowadzane do kraju – wskazać na mapie Prusy Książęce, Prusy Królewskie – opisać zależność Prus Książęcych od Polski – wymienić Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego jako twórców literatury renesansowej w Polsce – wyjaśnić przyczyny twórczości literackiej w języku polskim – scharakteryzować odkrycie Mikołaja Kopernika i pokazać różnice między teorią polskiego astronoma a dotychczas obowiązującą koncepcją budowy wszechświata	– przedstawić prawa i obowiązki szlachty, – poprawnie posługiwać się terminem: <i>pospolite ruszenie</i> – wskazać wpływ przywilejów szlacheckich na pozycję tego stanu – podać i zaznaczyć na osi czasu datę uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> (1505 r.), określić wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – przedstawić prawa otrzymane przez szlachtę na mocy konstytucji <i>Nihil novi</i> – wymienić najważniejsze zabudowania folwarku i wskazać ich funkcje – wyjaśnić przyczyny i sposoby powiększania się majątków szlacheckich – wytłumaczyć, dlaczego szlachta uchwaliła ustawy antychłopskie i antymieszczańskie – przedstawić przyczyny wojny Polski z zakonem krzyżackim (1519–1521 r.) – poprawnie posługiwać się terminami: <i>arras, krużganki, mecenat</i> – scharakteryzować krótko twórczość Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego – opisać Wawel jako przykład architektury renesansu w Polsce – uzasadnić tezę, że Mikołaj Kopernik był człowiekiem renesansu	– poprawnie posługiwać się terminami: <i>sejm walny, sejmiki ziemskie</i> – przedstawić decyzje podejmowane na sejmie walnym – scharakteryzować rolę sejmików ziemskich i zakres ich uprawnień – przedstawić skład izb sejmu walnego – wyjaśnić znaczenie odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego dla rozwoju gospodarki – wymienić najważniejsze ustawy wymierzone przeciw chłopom i mieszczanom – wyjaśnić następstwa ożywienia gospodarczego – poprawnie posługiwać się terminem: <i>hołd lenny</i> – przedstawić postanowienia hołdu pruskiego (1525 r.) i jego skutki – poprawnie posługiwać się terminami: <i>teoria geocentryczna, teoria heliocentryczna</i> – wyjaśnić przyczyny rozwoju kultury renesansowej w Polsce – przedstawić zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju renesansu – przedstawić poglądy Andrzeja Frycza Modrzewskiego jako pisarza politycznego doby renesansu	– wyjaśnić, w jaki sposób doszło do ukształtowania się demokracji szlacheckiej – porównać parlamentaryzm Rzeczypospolitej XVI–XVII w. z parlamentaryzmem współczesnej Polski – wyjaśnić, kto sprawował władzę w Rzeczypospolitej – wyjaśnić wpływ ustaw antychłopskich i antymieszczańskich na położenie tych grup społecznych i rozwój polskiej gospodarki – opisać korzyści i zagrożenia wynikające z postanowień hołdu pruskiego – wyjaśnić, dlaczego XVI stulecie nazwano złotym wiekiem w historii Polski – opisać wybraną budowlę renesansową w swoim regionie – wymienić korzyści i zagrożenia wynikające z utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów – nazwać i wskazać na mapie ziemie zamieszkałe przez przedstawicieli poszczególnych wyznań – wyjaśnić związek między narodowością a wyznawaną religią wśród mieszkańców I Rzeczypospolitej – wyjaśnić wpływ <i>Artykułów henrykowskich</i> i <i>pacta conventa</i>

– wskazać Wawel jako przykład budowli renesansowej w Polsce – poprawnie posługiwać się terminem: <i>włoszczyzna</i> i wskazać jego pochodzenie – wskazać na mapie Lublin i Rzeczpospolitą Obojga Narodów – wskazać na obrazie Jana Matejki <i>Unia lubelska</i> postać Zygmunta II Augusta jako autora i pomysłodawcę unii – podać i zaznaczyć na osi czasu datę podpisania unii lubelskiej (1569 r.), określić wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – wskazać wielowyznaniowość I Rzeczypospolitej – poprawnie posługiwać się terminem: <i>tolerancja</i> – zauważać potrzebę poszanowania odmienności religijnej i kulturowej – poprawnie posługiwać się terminem: <i>elekcja</i> – krótko opisać, dlaczego polskich władców zaczęto wybierać drogą wolnej elekcji – wskazać Henryka Walezego jako pierwszego króla elekcyjnego	– poprawnie posługiwać się terminami: <i>unia personalna</i>, <i>unia realna</i> – wyjaśnić nazwę Rzeczpospolita Obojga Narodów – wskazać na mapie Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie – wymienić wyznania zamieszkujące Rzeczpospolitą Obojga Narodów – wskazać cel podpisania konfederacji warszawskiej – podać i zaznaczyć na osi czasu datę podpisania konfederacji warszawskiej (1573 r.), określić wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – wyjaśnić, co oznacza, że Polska była nazywana „państwem bez stosów” – poprawnie posługiwać się terminami: <i>wolna elekcja</i>, <i>bezkrólewie</i> – podać i zaznaczyć na osi czasu datę pierwszej wolnej elekcji – opisać przebieg pierwszego bezkrólewia i wyjaśnić, kim był interrex	– przywołać Galileusza jako zwolennika teorii Kopernika – przedstawić postanowienia unii lubelskiej – scharakteryzować strukturę narodową i wyznaniową I Rzeczypospolitej – zanalizować wygląd herbu I Rzeczypospolitej i porównać go z herbem Królestwa Polskiego – przedstawić postanowienia konfederacji warszawskiej – poprawnie posługiwać się terminem: <i>innowierca</i> – nazywać świątynie różnych wyznań – wskazać na mapie Raków i Pińczów jako ważne ośrodki reformacji w Polsce – omówić wkład innych wyznań w rozwój szkolnictwa I Rzeczypospolitej – przedstawić zasady wyboru monarchy – na podstawie obrazu Canaletta opisać miejsce i przebieg wolnej elekcji – wyjaśnić skutki wolnych elekcji	– opisać skutki utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów – wyjaśnić korzyści płynące z wielokulturowości – wskazać na mapie Wołyń, Podole i Ukrainę – poprawnie posługiwać się terminami: <i>katolicyzm</i>, <i>judaizm</i>, <i>luteranizm</i>, <i>prawosławie</i> – scharakteryzować strukturę wyznaniową I Rzeczypospolitej – wyjaśnić, kim byli arianie i przedstawia zasady ich religii – wytłumaczyć przyczyny niechęci szlachty polskiej wobec arian – wymienić warunki, które musieli spełnić królowie elekcyjni – poprawnie posługiwać się terminami: <i>Artykuły henrykowskie</i>, <i>pacta conventa</i>	na pozycję monarchy w Rzeczypospolitej
W OBRONIE GRANIC RZECZYPOSPOLITEJ				
– wskazać na mapie Inflanty i Carstwo Rosyjskie – wymienić Stefana Batorego jako kolejnego po Henryku Walezym władcę Polski	– opisać, w jakim celu została utworzona piechota wybraniecka – przedstawić, jak zakończyły się wojny o Inflanty prowadzone przez Stefana Batorego	– przedstawić przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty – poprawnie posługiwać się terminami: <i>piechota wybraniecka</i>, <i>dymitriada</i>, <i>Kreml</i>, <i>bojar</i> – opisać następstwa dymitriady	– opisać przyczyny poparcia Dymitra Samozwańca przez magnatów i duchowieństwo – wskazać przyczyny obalenia Dymitra Samozwańca	– ocenić politykę Zygmunta III wobec Rosji – przedstawić postanowienia pokoju w Polanowie – przedstawić postanowienia i podaje daty podpisania rozejmu

– poprawnie posługiwać się terminem: <i>hetman</i> – wymienić elementy uzbrojenia husarza i pokazuje je na ilustracji – wskazać na mapie Szwecję, Inflanty i Wisłę – wymienić stolice Polski (Gniezno, Kraków, Warszawa) – wskazać Bohdana Chmielnickiego jako przywódcę powstania Kozaków na Ukrainie – wymienić elementy uzbrojenia Kozaków i pokazuje je na ilustracji – rozpoznać na ilustracji Kozaka wśród przedstawicieli innych grup społecznych – poprawnie posługiwać się terminem: <i>potop szwedzki</i> – wskazać na mapie Częstochowę i Inflanty – wyjaśnić, dlaczego najazd Szwedów nazwano potopem – przedstawić na ilustracji uzbrojenie piechoty szwedzkiej – poprawnie posługiwać się terminami: <i>sultan, husarz, janczar</i> – podać przyczyny wyprawy Jana III Sobieskiego pod Wiedeń – wskazać na mapie Wiedeń – scharakteryzować XVII stulecie jako czas wielu	– podać i zaznaczyć na osi czasu datę bitwy pod Kłuszynem (1610 r.), określić wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – opowiedzieć o znaczeniu bitwy pod Kłuszynem – przywołać Stanisława Żółkiewskiego jako dowódcę bitwy pod Kłuszynem – wskazać na mapie Moskwę i Kłuszyn – wskazać na mapie Kircholm i Pomorze Gdańskie – podać datę bitwy pod Kircholmem (1605 r.) i nazwisko dowódcy polskich wojsk (Jan Karol Chodkiewicz) – wyjaśnić, dlaczego przeniesiono stolicę z Krakowa do Warszawy – wyjaśnić, kim byli Kozacy – poprawnie posługiwać się terminem: <i>Zaporoże</i> – wskazać na mapie Ukrainę, Zaporoże i Dzikie Pola – podać i zaznaczyć na osi czasu datę wybuchu powstania kozackiego (1648 r.) – podać i zaznaczyć na osi czasu daty potopu szwedzkiego (1655–1660 r.) oraz pokoju w Oliwie (1660 r.) – scharakteryzować postępowanie Szwedów wobec ludności polskiej – poprawnie posługiwać się terminami: <i>islam, wezyr</i>	– wskazać na mapie tereny przyłączone przez Polskę w wyniku interwencji w Rosji (po pokoju w Polanowie i Jamie Zapolskim) – scharakteryzować przyczyny wojen polsko-szwedzkich w XVII w. – poprawnie posługiwać się terminem: <i>clo</i> – opowiedzieć przebieg wojny o Inflanty – wskazać na mapie Oliwę – podać datę bitwy pod Oliwą (1627 r.) i wyjaśnić znaczenie tego starcia – wyjaśnić, kim byli Kozacy rejestrowi – przedstawić zajęcia i sytuację Kozaków – wskazać na mapie najważniejsze bitwy powstania (Żółte Wody, Korsuń, Beresteczko) – uzasadnić tezę, że powstanie Chmielnickiego było wojną domową – wskazać na mapie Lwów i Prusy Książęce – poprawnie posługiwać się terminami: <i>haracz, ekspansja</i> – podać i zaznaczyć na osi czasu daty najazdu tureckiego i oblężenia Kamieńca Podolskiego (1672 r.) – wskazać na mapie tereny, na których toczyła się wojna (Podole) oraz miejsca najważniejszych wydarzeń (Cecora Kamieniec Podolski, Chocim)	– wyjaśnić cel polskiej interwencji w Rosji – podać datę podpisania pokoju w Polanowie (1634 r.) – wyjaśnić, dlaczego Zygmunt III Waza utracił tron Szwecji – przedstawić przyczyny zablokowania ujścia Wisły przez Szwedów – wytłumaczyć, dlaczego Polska często nie wykorzystywała swoich sukcesów militarnych – przedstawić przyczyny wybuchu powstania na Ukrainie – omówić główne etapy powstania – wyjaśnić, dlaczego powstanie Chmielnickiego przerodziło się w wojnę polsko-rosyjską – wskazać na mapie Perejasław – podać i zaznaczyć na osi czasu datę ugody w Perejasławiu (1654 r.) – wymienić przyczyny wojen polsko-szwedzkich – wyjaśnić przyczyny początkowych niepowodzeń Rzeczypospolitej w czasie potopu szwedzkiego – wymienić postanowienia pokoju w Oliwie – omówić przyczyny wojen polsko-tureckich w XVII w. – przedstawić walkę Rzeczypospolitej o Mołdawię – wymienić hetmanów Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza oraz bitwy z Turcją, w których dowodzili	– w Starym Targu (1629 r.) i Sztumskiej Wsi (1635 r.) – przedstawić skutki powstania Chmielnickiego – wskazać rozejm w Andruszowie jako moment zakończenia powstania i wojny polsko-rosyjskiej (1667 r.) – ocenić politykę szlachty wobec Kozaków – przedstawić skutki potopu szwedzkiego – wskazać zagrożenie płynące dla Rzeczypospolitej z powodu utraty lenna pruskiego – opisać postanowienia traktatu w Buczaczu – przedstawić następstwa wojen polsko-tureckich w XVII w. – przedstawić przyczyny rokoszu Lubomirskiego – wyjaśnić, dlaczego w Rzeczypospolitej coraz większą rolę zaczęli odgrywać magnaci – wskazać postać Władysława Sicińskiego, który w 1652 r. doprowadził do pierwszego w historii zerwania sejmu – wyjaśnić, na czym polega związek kultury barokowej z ruchem kontrreformacyjnym – scharakteryzować barok jako epokę kontrastów
--	--	---	--	---

konfliktów wojennych prowadzonych przez Rzeczpospolitą – wskazać na mapie państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII w. – opowiedzieć o sposobach spędzania czasu wolnego przez szlachtę na przełomie XVII i XVIII w. – wskazać pozytywne i negatywne cechy szlachty polskiej tego okresu – wymienić najwybitniejsze dzieła sztuki barokowej w Polsce i Europie (np. Wersal, pałac w Wilanowie)	– scharakteryzować postaci Jana III Sobieskiego i Kara Mustafy – podać i zaznaczyć na osi czasu daty bitwy pod Chocimem (1673 r.) oraz odsieczy wiedeńskiej (1683 r.) – wymienić skutki wojen z Turcją – wskazać na mapie Podole, Chocim i Kamieniec Podolski – wymienić skutki wojen toczonych przez Rzeczpospolitą w XVII w., w tym m.in. wyniszczenie kraju i straty terytorialne – poprawnie posługiwać się terminem: <i>barok</i> – zaznaczyć na osi czasu epokę baroku – wymienić dwie–trzy cechy charakterystyczne architektury barokowej – z ilustracji przedstawiających zabytki wybrać te, które zostały zbudowane w stylu barokowym – wyjaśnić, czym były kalwarie	– wymienić przyczyny początkowych niepowodzeń wojsk polskich w walce z Turkami w II poł. XVII w. – poprawnie posługiwać się terminem: <i>liberum veto</i> – wskazać na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą (Inflanty, Podole, Prusy Książęce, część Ukrainy) – wymienić przyczyny uzależnienia Polski od obcych państw – scharakteryzować malarstwo i rzeźbę epoki baroku – scharakteryzować ideologię sarmatyzmu – wyjaśnić pochodzenie terminu <i>sarmatyzm</i> – wyjaśnić znaczenie określenia „złota wolność szlachecka” – opisać strój sarmacki na podstawie ilustracji	(Cecora 1620 r., obrona Chocimia 1621 r.) – scharakteryzować funkcjonowanie aparatu władzy na przełomie XVII i XVIII w., zwracając uwagę na słabość władzy królewskiej, zrywanie sejmów i wzrost znaczenia magnaterii – wskazać objawy kryzysu państwa – podać przyczyny i objawy kryzysu gospodarczego – poprawnie posługiwać się terminami: <i>putto</i>, <i>ornament</i> – wyjaśnić genezę epoki baroku – wskazać wpływ rosnącej pobożności na architekturę i sztukę epoki – wskazać następstwa bezkrytycznego stosunku szlachty do ustroju państwa	
---	---	--	--	--

DRUGIE PÓŁROCZE

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocenę dopuszczającą otrzymasz, jeśli potrafisz:	Ocenę dostateczną otrzymasz, jeśli potrafisz:	Ocenę dobrą otrzymasz, jeśli potrafisz:	Ocenę bardzo dobrą otrzymasz, jeśli potrafisz:	Ocenę celującą otrzymasz, jeśli potrafisz:
OD ABSOLUTUZMU DO REPUBLIKI				
– krótko opisać zakres władzy króla w monarchii absolutnej – przywołać postać Ludwika XIV jako władcy absolutnego	– poprawnie posługiwać się terminem: <i>monarchia absolutna</i> – wymienić uprawnienia monarchy absolutnego	– poprawnie posługiwać się terminami: <i>manufaktura</i>, <i>cło</i>, <i>import</i>, <i>eksport</i>	– poprawnie posługiwać się terminem: <i>hugenoci</i>	– przedstawić działania kardynała Richelieu zmierzające do

– wskazać na mapie Francję – wskazać na mapie Anglię i Londyn – przy pomocy nauczyciela posługiwać się terminem: <i>parlament</i> – wskazać organy władzy w monarchii parlamentarnej – poprawnie posługiwać się terminem: <i>oświecenie</i> – zaznaczyć na osi czasu epokę oświecenia – podać przykład dokonania naukowego lub technicznego epoki oświecenia (np. termometr lekarski, maszyna parowa) – wskazać na mapie Rosję, Austrię i Prusy w XVIII w. – wymienić Marię Teresę, Józefa II, Piotra I i Fryderyka Wielkiego jako władców Austrii, Rosji i Prus – wskazać Rosję, Austrię i Prusy jako potęgi europejskie XVIII stulecia – wskazać na mapie Stany Zjednoczone – określić czas powstania Stanów Zjednoczonych – wymienić Tadeusza Kościuszkę i Kazimierza Pułaskiego jako polskich bohaterów walki o niepodległość USA – przywołać postać Jerzego Waszyngtona jako pierwszego prezydenta USA	– wyjaśnić, dlaczego Ludwika XIV określano mianem Króla Słońce – wskazać czas panowania Ludwika XIV (XVII w.) – opisać życie w Wersalu w czasach Ludwika XIV – poprawnie posługiwać się terminem: <i>monarchia parlamentarna</i> – wskazać Anglię jako kraj o ustroju monarchii parlamentarnej – wymienić i krótko scharakteryzować postaci Karola I Stuarta, Olivera Cromwella i Wilhelma Orańskiego – przedstawić zakres władzy dyktatora – poprawnie posługiwać się terminem: <i>klasycyzm</i> – wymienić przykłady budowli klasycystycznych w Polsce i Europie – scharakteryzować styl klasycystyczny – z ilustracji przedstawiających zabytki wybrać te, które zostały zbudowane w stylu klasycystycznym – wymienić najważniejsze dokonania naukowe i techniczne epoki oświecenia – wytłumaczyć, dlaczego nowa epoka w kulturze europejskiej została nazwana oświeceniem	– wyjaśnić, dlaczego Francja była europejską potęgą – przedstawić, w jaki sposób doszło do wzmocnienia władzy królewskiej we Francji – wyjaśnić przyczyny konfliktu Karola I z parlamentem – przedstawić Deklarację praw narodu angielskiego – scharakteryzować ustrój monarchii parlamentarnej – scharakteryzować ideologię oświecenia – przedstawić postać Monteskiusza i wyjaśnić, na czym polegała opracowana przez niego koncepcja trójpodziału władzy – wymienić reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach – wyjaśnić, dlaczego monarchowie absolutyzmu oświeconego nazywali siebie „sługami ludu” – wyjaśnić związki między pojawieniem się nowych potęg w Europie Środkowej a sytuacją w Rzeczypospolitej – przedstawić przyczyny wybuchu wojny między kolonistami a rządem brytyjskim – opisać wydarzenie zwane bostońskim piciem herbaty – poprawnie posługiwać się terminem: <i>bojkot</i> – podać i zaznaczyć na osi czasu datę powstania Stanów Zjednoczonych (4 lipca 1776 r.)	– opisać, jak zakończyły się wojny religijne we Francji (przywołuje Edykt nantejski) – omówić politykę gospodarczą ministra Colberta – opowiedzieć o twórczości Moliera – poprawnie posługiwać się terminami: <i>purytanie, nowa szlachta, rojaliści</i> – przedstawić postać Olivera Cromwella i jego dokonania – wskazać 1689 r. jako czas ukształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii – przedstawić postaci Woltera i Jana Jakuba Rousseau – poprawnie posługiwać się terminem: <i>ateizm</i> – omówić koncepcję umowy społecznej zaproponowaną przez Jana Jakuba Rousseau – wyjaśnić przyczyny krytyki absolutyzmu i Kościoła przez filozofów doby oświecenia – scharakteryzować reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach – wyjaśnić wpływ reform na wzrost znaczenia tych państw – opisać skutki uzyskania przez Rosję dostępu do Bałtyku – przedstawić najważniejsze etapy walki o niepodległość USA – wskazać na mapie Boston, Filadelfię i Yorktown – omówić zasługi Jerzego Waszyngtona dla powstania USA	- wzmocnienia pozycji monarchy – wskazać pozytywne i negatywne strony panowania Ludwika XIV – wymienić główne etapy kształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii – porównać ustrój monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej – wskazać wpływ dokonań naukowych i technicznych na zmiany w życiu ludzi – przedstawić zasługi Denisa Diderota dla powstania <i>Wielkiej encyklopedii francuskiej</i> – porównać monarchię absolutną z monarchią absolutyzmu oświeconego – podać daty powstania Królestwa Pruskiego (1701 r.) i Cesarstwa Rosyjskiego (1721 r.) – poprawnie posługiwać się terminami: <i>Kongres, Izba Reprezentantów</i> – scharakteryzować ustrój polityczny USA
--	---	---	---	---

	– poprawnie posługiwać się terminami: <i>absolutyzm</i>, <i>absolutyzm oświecony</i> – podać przykłady reform w monarchiach absolutyzmu oświeconego – wskazać wpływ ideologii oświecenia na reformy w krajach absolutyzmu oświeconego – wskazać na mapie Petersburg jako nową stolicę Rosji – poprawnie posługiwać się terminami: <i>kolonia</i>, <i>konstytucja</i> – wskazać na mapie kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej – wymienić strony konfliktu w wojnie o niepodległość Stanów – podać i zaznaczyć na osi czasu datę uchwalenia konstytucji USA – pierwszej takiej ustawy na świecie (1787 r.) – wyjaśnić, dlaczego Amerykanie mówią w języku angielskim – porównać pierwszą flagę USA z flagą współczesną, wskazując zauważone podobieństwa i różnice	– scharakteryzować znaczenie Deklaracji niepodległości – przedstawić udział Polaków w walce o niepodległość USA	– opisać idee oświeceniowe zapisane w konstytucji USA – wymienić miejsca związane z udziałem Polaków w wojnie o niepodległość USA	
UPADEK RZECZYPOSPOLITEJ				
– wymienić Augusta II Mocnego i Augusta III Sasa jako monarchów sprawujących władzę w Polsce na początku XVIII w. – opisać konsekwencje wyboru dwóch władców jednocześnie – poprawnie posługiwać się terminem: <i>rozbiory Polski</i> – podać i zaznaczyć na osi czasu datę pierwszego rozbioru Polski (1772 r.)	– poprawnie posługiwać się terminami: <i>unia personalna</i>, <i>anarchia</i> – wskazać na mapie Saksonię – wymienić przyczyny anarchii w Polsce – przedstawić Stanisława Konarskiego jako reformatora Rzeczypospolitej i krótko opisać propozycje jego reform	– poprawnie posługiwać się terminami: <i>konfederacja</i>, <i>liberum veto</i>, <i>wolna elekcja</i>, <i>przywileje</i>, <i>złota wolność szlachecka</i> – wyjaśnić sens powiedzeń: <i>Od Sasa do Lasa</i> i <i>Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa</i> – przedstawić postać Stanisława Leszczyńskiego – scharakteryzować projekty reform w I poł. XVIII w.	– przedstawić genezę i postanowienia sejmu niemego – podać i zaznaczyć na osi czasu datę obrad sejmu niemego (1717 r.) – wyjaśnić przyczynę ingerencji Rosji w sprawy Polski – opisać pozytywne i negatywne skutki rządów Augusta III – poprawnie posługiwać się terminem: <i>prawa kardynalne</i>	– scharakteryzować okres rządów Augusta II Mocnego – wskazać reformy niezbędne dla wzmocnienia Rzeczypospolitej – przedstawić przyczyny zawiązania konfederacji barskiej – scharakteryzować twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza i Wojciecha Bogusławskiego

– wymienić państwa, które dokonały pierwszego rozbioru Polski i wskazuje je na mapie – przywołać postać Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski – wskazać Stanisława Augusta jako oświeceniowego mecenasa sztuki – podać przykład zasług ostatniego króla dla rozwoju kultury polskiej – poprawnie posługiwać się terminem: <i>szkoła parafialna</i> – podać przykłady przedmiotów nauczanych w szkołach parafialnych – poprawnie posługiwać się terminem: <i>konstytucja</i> – podać i zaznaczyć na osi czasu datę uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 r.) – wymienić państwa, które dokonały drugiego rozbioru Polski – na obrazie Jana Matejki <i>Konstytucja 3 maja 1791 roku</i> wskazać współtwórców konstytucji: Stanisława Augusta Poniatowskiego i Stanisława Małachowskiego – poprawnie posługiwać się terminami: <i>naczelnik, kosynierzy, zaborcy</i> – wskazać Tadeusza Kościuskę jako naczelnika powstania – wymienić państwa, które dokonały trzeciego rozbioru Polski	– scharakteryzować postać Stanisława Augusta Poniatowskiego – wskazać na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas pierwszego rozbioru – przedstawić przyczyny pierwszego rozbioru Polski – ocenić postawę Tadeusza Rejtana – poprawnie posługiwać się terminami: <i>ambasador, emigracja</i> – poprawnie posługiwać się terminem: <i>obiady czwartkowe</i> – przedstawić przyczyny powołania Komisji Edukacji Narodowej – wskazać cel wychowania i edukacji młodzieży w XVIII w. – podać i zaznaczyć na osi czasu daty obrad Sejmu Wielkiego (1788–1792 r.) i drugiego rozbioru (1793 r.) – wymienić najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego – wymienić najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja (zniesienie <i>liberum veto</i> i wolnej elekcji) – wskazać na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas drugiego rozbioru – scharakteryzować postać Tadeusza Kościuszki – poprawnie posługiwać się terminem: <i>insurekcja</i>	– opisać okoliczności wyboru Stanisława Augusta na króla Polski – wymienić reformy Stanisława Augusta w celu naprawy oświaty i gospodarki w II poł. XVIII w. – wskazać następstwa konfederacji barskiej – porównać postawy rodaków wobec rozbioru państwa na podstawie analizy obrazu Jana Matejki <i>Rejtan – Upadek Polski</i> – scharakteryzować architekturę i sztukę klasycystyczną – podać przykłady budowli klasycystycznych – scharakteryzować twórczość Ignacego Krasickiego – przedstawić zadania Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor” – omówić zmiany wprowadzone w polskim szkolnictwie przez KEN – scharakteryzować postać Stanisława Małachowskiego – opisać sytuację w Polsce po pierwszym rozborze – podać cel obrad Sejmu Wielkiego – przedstawić okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i podać jej datę (1792 r.) – wskazać na mapie Targowicę, Dubienkę i Zieleńce – scharakteryzować postać Wojciecha Bartosa	– podać datę zawiązania konfederacji barskiej (1768 r.) – przedstawić cel walki konfederatów barskich – opowiedzieć o przebiegu i decyzjach sejmu rozbiorowego – wymienić pisarzy politycznych II poł. XVIII w. (Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic) oraz ich propozycje reform – przedstawić zasługi Stanisława Augusta dla rozwoju kultury i sztuki oświecenia – wymienić malarzy tworzących w Polsce (Canaletto, Marcello Bacciarelli) – wyjaśnić, dlaczego obrazy Canaletta są ważnym źródłem wiedzy historycznej – opisać najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego – scharakteryzować ustrój polityczny wprowadzony przez Konstytucję 3 maja – przedstawić genezę ustanowienia Orderu Virtuti Militari – opisać przebieg wojny polsko-rosyjskiej (1792 r.), – przedstawić postanowienia sejmu w Grodnie – poprawnie posługiwać się terminem: <i>uniwersał</i> – przedstawić zapisy Uniwersału połanieckiego – opisać przebieg powstania kościuszkowskiego i podać jego najważniejsze wydarzenia w kolejności chronologicznej	– podać przykłady budowli klasycystycznych w swoim regionie – scharakteryzować zmiany wprowadzone przez Konstytucję 3 maja i wskazuje ich skutki – wymienić najważniejsze przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII w.
--	---	---	---	--

	– podać i zaznaczyć na osi czasu daty insurekcji kościuszkowskiej (1794 r.) oraz trzeciego rozbioru Polski (1795 r.) – wymienić przyczyny wybuchu i upadku powstania kościuszkowskiego – wskazuje na mapie Kraków i tereny utracone przez Polskę podczas trzeciego rozbioru	– opowiedzieć o bitwie pod Racławicami i przedstawić jej znaczenie – wskazać na mapie Racławice i Połaniec – wyjaśnić, dlaczego Kościuszko zdecydował się wydać Uniwersał połaniecki – wskazać następstwa upadku powstania kościuszkowskiego	– wskazać na mapie Maciejowice i przedstawia znaczenie tej bitwy dla losów powstania	
REWOLUCJA FRANCUSKA I OKRES NAPOLEOŃSKI				
– wskazać na mapie Francję i Paryż – poprawnie posługiwać się terminami: <i>konstytucja, rewolucja, Bastylia</i> – podać wydarzenie, które rozpoczęło rewolucję francuską – wyjaśnić, dlaczego Francuzi obchodzą swoje święto narodowe 14 lipca – poprawnie posługiwać się terminami: <i>gilotyna, terror</i> – przedstawić okoliczności stracenia Ludwika XVI – scharakteryzować krótko postać Napoleona Bonapartego jako cesarza Francuzów i wybitnego dowódcę – określić I poł. XIX w. jako epokę napoleońską – przedstawić na infografice uzbrojenie żołnierzy epoki napoleońskiej – poprawnie posługiwać się terminem: <i>Wielka Armia</i> – wskazać na mapie Rosję i Moskwę – opisać, jak zakończyła się wyprawa Napoleona na Rosję – wymienić państwa zaborcze	– poprawnie posługiwać się terminami: <i>burżuazja, Stany Generalne</i> – wymienić i scharakteryzować stany społeczne we Francji – podać i zaznaczyć na osi czasu datę wybuchu rewolucji burżuazyjnej we Francji (14 lipca 1789 r.) – scharakteryzować postać Ludwika XVI – przedstawić przyczyny obalenia władzy Ludwika XVI – poprawnie posługiwać się terminem: <i>republika</i> – scharakteryzować postać Maksymiliana Robespierre’a – wskazać na mapie państwa, z którymi walczyła rewolucyjna Francja – wskazać na mapie państwa, z którymi toczyła wojny napoleońska Francja – podać datę decydującej bitwy pod Austerlitz i wskazać tę miejscowość na mapie – poprawnie posługiwać się terminem: <i>zamach stanu</i>	– przedstawić przyczyny wybuchu rewolucji burżuazyjnej – opisać położenie stanów społecznych we Francji – wyjaśnić zadania Konstytuanty – przedstawić najważniejsze zapisy Deklaracji praw człowieka i obywatela – poprawnie posługiwać się terminem: <i>monarchia konstytucyjna</i> – poprawnie posługiwać się terminami: <i>jakobini, dyktatoriat</i> – opisać rządy jakobinów – wyjaśnić, dlaczego rządy jakobinów nazwano Wielkim Terrorem – przedstawić, w jaki sposób jakobinów odsunięto od władzy – scharakteryzować rządy dyktatoriatu – przedstawić położenie Francji w Europie podczas rządów dyktatoriatu – poprawnie posługiwać się terminem: <i>blokada kontynentalna</i>	– przedstawić sytuację we Francji przez wybuchem rewolucji – opisać decyzje Konstytuanty podjęte po wybuchu rewolucji i wskazuje ich przyczyny – podać datę uchwalenia konstytucji francuskiej (1791 r.) – scharakteryzować ustroj Francji po wprowadzeniu konstytucji – poprawnie posługiwać się terminem: <i>radikalizm</i> – wyjaśnić na przykładzie postaci Maksymiliana Robespierre’a sens powiedzenia: <i>Rewolucja pożera własne dzieci</i> – przedstawić skutki rządów jakobinów – wyjaśnić przyczyny upadku rządów jakobinów – wyjaśnić przyczyny niezadowolenia społecznego podczas rządów dyktatoriatu – przedstawić etapy kariery Napoleona	– przedstawić okoliczności i cel powstania Zgromadzenia Narodowego – wyjaśnić ponadczasowe znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela – wyjaśnić, dlaczego jakobini przejęli rządy we Francji – ocenić terror jako narzędzie walki politycznej – opisać okoliczności powstania i charakter Związku Reńskiego – przedstawić przyczyny klęski Napoleona – wskazać, w jaki sposób i skąd rekrutowano żołnierzy do polskich oddziałów wojskowych – wymienić bitwy stoczone przez napoleońską Francję z udziałem Polaków – podać datę bitwy pod Raszynem (1809 r.)

– wyjaśnić, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki – podać nazwę hymnu Polski i wskazać jego związek z Legionami Polskimi we Włoszech – wskazać na mapie Księstwo Warszawskie – podać przyczyny likwidacji Księstwa Warszawskiego	– przedstawić okoliczności przejęcia władzy przez Napoleona – wskazać na mapie tereny zależne od Francji – przedstawić przyczyny wyprawy Napoleona na Rosję – opisać, w jakich warunkach atmosferycznych wycofywała się Wielka Armia – wyjaśnić, dlaczego bitwa pod Lipskiem została nazwana „bitwą narodów” – wskazać na mapie państwa koalicji antyfrancuskiej, Elbę i Lipsk – poprawnie posługiwać się terminami: <i>legiony</i>, <i>emigracja</i> – podać i zaznaczyć na osi czasu datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.) – wskazać na mapie Włochy, Francję i San Domingo – przedstawić cel utworzenia Legionów Polskich i opisać walki z ich udziałem – przedstawić okoliczności utworzenia Księstwa Warszawskiego, – wskazać na mapie Tylżę – podać i zaznaczyć na osi czasu daty utworzenia i likwidacji Księstwa Warszawskiego (1807 r., 1815 r.)	– wyjaśnić przyczyny wprowadzenia blokady kontynentalnej przeciw Anglii – scharakteryzować Kodeks Napoleona i podać datę jego uchwalenia (1804 r.) – wymienić reformy wprowadzone przez Napoleona – poprawnie posługiwać się terminami: <i>taktyka spalonej ziemi</i>, <i>wojna podjazdowa</i>, <i>abdykacja</i> – przedstawić strategię obronną Rosji – opisać skutki wyprawy Napoleona na Rosję – podać datę bitwy pod Lipskiem (1813 r.) – przedstawić skutki klęski Napoleona pod Lipskiem – wyjaśnić, dlaczego Polacy wzięli nadzieję na niepodległość z Napoleonem – opisać udział legionistów w wojnach napoleońskich – przedstawić powody wysłania legionistów na San Domingo – scharakteryzować postać księcia Józefa Poniatowskiego – przedstawić okoliczności powiększenia terytorium Księstwa Warszawskiego – wskazać na mapie Raszyn – wyjaśnić znaczenie mitu napoleońskiego dla podtrzymania pamięci o Legionach	– podać datę koronacji cesarskiej Napoleona (1804 r.) – wyjaśnić, dlaczego Napoleon koronował się na cesarza Francuzów – podać datę pokoju w Tylży (1807 r.) i przedstawić jego postanowienia – omówić przebieg kampanii rosyjskiej Napoleona – podać datę bitwy pod Borodino (1812 r.) – wskazać na mapie Borodino – omówić, jak przebiegał odwrót Wielkiej Armii – opisać położenie ludności polskiej po utracie niepodległości – scharakteryzować zasady obowiązujące w Legionach Polskich – wyjaśnić, dlaczego Legiony były szkołą patriotyzmu i demokracji – omówić zapisy konstytucji Księstwa Warszawskiego – wskazać związek między zapisami konstytucji Księstwa Warszawskiego a ideami rewolucji francuskiej – wskazać na mapie Somosierrę – opowiedzieć o szarzy polskich szwoleżerów pod Somosierrą i wskazać jej znaczenie dla toczonych walk
---	---	---	---

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych:

1. odpowiedź ustna,

2. kartkówka,
3. sprawdzian,
4. ćwiczenie w ramach pracy na lekcji,
5. udział w projektach edukacyjnych.

III. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych:

1. odpowiedź ustna z zakresu 3 tematów wstecz,
2. pisemna kartkówka z zakresu 3 tematów wstecz,
3. pisemny sprawdzian ze wskazanego zakresu materiału, zapowiedziany tydzień przed wyznaczonym terminem
4. prezentacja rezultatów wykonanej przez ucznia pracy na lekcji w formie ustnej lub pisemnej (np. karta pracy, zapis w zeszycie).

Uczeń nieobecny na sprawdzianie ma obowiązek napisania go w terminie ustalonym z nauczycielem.

Uczeń ma prawo do poprawy każdej oceny bieżącej w terminie ustalonym z nauczycielem.

IV. Sposób ustalenia klasyfikacyjnej oceny:

- śródrocznej

Ocena śródroczna zostanie ustalona na podstawie ocen otrzymanych w I półroczu, z uwzględnieniem postępów w ocenianym półroczu.

-rocznej

Ocena roczna zostanie ustalona na podstawie ocen otrzymanych w I i II półroczu, z uwzględnieniem postępów w całym roku szkolnym.